

- MARQUES, Josep M.; SUREDA i JUBANY, Marc; SOLÀ i COLOMER, Xavier: *Església, societat i poder a Girona, segles XVI-XX*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 232 p.
- MARTÍ i MONTERDE, Antoni: *Poética del café: Un espacio de la modernidad literaria europea*. Barcelona: Anagrama, 2007. 496 p.
- MARTÍ LLAMBRICH, Carolina; FRAGUELL SANSBELLO, Rosa Maria: *La Costa Brava*. Girona: Diputació de Girona, 2007. 90 p.
- Mont, *imatges de muntanya i natura: 10 anys del Montbarbat*. Lloret de Mar: Centre Excursionista de Lloret de Mar, 2007. 252 p.
- MORÉ AGUIRRE, David: *Fars i senyals marítims*. Girona: Diputació de Girona, 2007. 90 p.
- PADROSA i GORGOT, Inés; PADERN i PUNSI, Joan: *Peralada: Guia de patrimoni local*. Girona: Diputació de Girona, 2007. 90 p.
- PITXOT, Antoni; PUIG CASTELLANO, Jordi; AGUER TEIXIDOR, Montse; SEVILLANO CAMPALANS, Joan Manuel [coord.]; PLANAS BADIA, Imma [coord.]: *El Teatre-Museu Dalí de Figueres en imatges. Sant Lluís: Triangles Postals*, 2007. 48 p.
- PLA, Xavier: *Simenon i la connexió catalana*. València: 3i4, 2007. 271 p.
- PORTA, Albert; COMBALIA i DEXEUS, Victòria [col.]: *EVRV, oficina de fluxos*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 67 p.
- PUJOL CANOVAS, Ferran [dir.]; MARSÀ VILÀ, Isabel [tr.]: *Ancestres dels Mars del Sud*. Girona: Fundació Caixa de Girona, 2007. 144 p.
- PUJOL TARRÉS, Frederic: *Salms responsorials dels diumenges i festes, any A*. Banyoles: Edicions Gràfiques de Girona SLU, 2007. 176 p.
- ROCA, Maria Mercè: *El llop Pepito al racó de pensar*. Barcelona: Barcanova, 2007. 32 p.
- SALA i CANADELL, Ramon; MOLI, Domènec; TARRADAS IGLE-

i documental, una primera introducció a aquesta realitat a Catalunya. Després de rastrejar la presència d'aquests batallons en les diverses comarques catalanes, explica les seves duríssimes condicions de vida i de treball, així com les obres que van realitzar arreu de Catalunya: fortificacions, sobretot al Pirineu, reconstrucció de ponts, de vies fèrries, del túnel de Viella, de casernes i esglésies, i obres diverses al servei de les diputacions i els ajuntaments. Esmentem, com a exemple significatiu, la intervenció d'aquests treballadors forçats en les excavacions d'Empúries, dirigides aleshores per un alferes provisional de filiació falangista anomenat Martín Almagro.

El professor Clara analitza també l'impacte que va produir en la població civil la presència d'aquests batallons, que va anar des d'incomoditats i problemes fins a mostres de solidaritat veïnal. Tal com l'autor posa de manifest, no s'ha de menystenir la realitat d'una explotació econòmica més que evident —els soldats treballadors cobraven 2 pessetes al dia, de les quals 1,50 es destinaven a manutenció, és a dir, que només rebien 50 cèntims diaris, quan el salari normal de la construcció a l'època era d'unes 10 pessetes—, però, per sobre de tot, el que es va buscar va ser el desarmament ideològic de

tota una generació, el trencament definitiu dels vençuts. La conclusió final és demolidora: «Oblidats entre els oblidats de la repressió franquista, la majoria dels presoners i soldats que van sofrir aquesta fórmula refinada d'opressió, que no matava però deixava seqüeles, ja no és entre nosaltres a hores d'ara. La reparació de la injustícia no arribà a temps per apaivagar el dany moral». Benvingut sigui aquest llibre, absolutament recomanable, per aportar llum i coneixement sobre aquest episodi tan fosc i negatiu de la nostra història recent.

Jordi Galofré

Noves músiques per a un nou segle

Girona XXI.

CD núm. 1.
Columna Música, 2007.

Girona XXI neix amb l'objectiu de difondre i redescobrir les obres de compositors catalans i, més concretament, d'aquells autors que desenvolupen la seva carrera musical a la ciutat de Girona. La discogràfica Columna Música ens presenta el primer disc d'una col·lecció que recollirà els fruits d'aquest projecte, integrat per compositors i intèrprets catalans de gran projecció, amb el

reconegut director Manel Valdivieso al capdavant.

Aquest primer CD inclou obres de compositors amb una trajectòria consolidada, representants d'una generació d'autors amb personalitat pròpia més enllà d'encotillaments estètics. De les tres obres incloses en el disc, una està escrita per a quartet de corda i la resta són composicions per a instrument solista i orquestra de corda. Un àpat suggestiu, que amaga darrere d'uns títols genèrics i més aviat neutres (*Concert, Divertimento*) tres obres sorprenents que ens remetent al passat en la forma però ens llancen al futur en la recerca de noves sonoritats.

Com a aperitiu, Albert Llanas i Rich (1957) ens presenta el *Concert per a guitarra i cordes*, obra estrenada el 1988, que al llarg dels seus tres moviments —«Memòria», «Rerefons» i «Tocatta»— ens transporta per diferents concepcions del temps, amb passatges de tensió i moviment creixent, sempre conduïts per la guitarra, contrastats amb moments estàtics d'una placidesa gairebé mística. El guitarrista solista és Joan Carles Martínez Prat (1959), autor del *Concert per a clave i cordes* que tanca el disc. Cal destacar el clavecí com a element del conjunt de cordes, amb un protagonisme important.

Entre els dos concerts, construïts a la manera del

concert solista, amb un protagonisme clar d'un instrument i l'explotació dels seus recursos tècnics, el *Divertimento per a quartet de corda* del gironí Miquel Sunyer i Bover (1959), escrit per encàrrec de Girona XXI, ens transporta a la música funcional i sense grans pretensions, «un exercici de música pura desenfadat, útil, clar, lúdic», en paraules del mateix Sunyer. Com les altres obres del disc, el mateix títol ens remet a un passat que no cal superar ni negar, sinó reinvertir. Sunyer utilitza el tema amb variacions, la forma *scherzo-trio-scherzo*, el cànon o el rondó per travar el discurs musical, però tant es permet crear noves sonoritats com utilitzar la ironia i el joc, sobretot en l'últim moviment.

Per a acabar, el *Concert per a clave i cordes* de Joan Carles Martínez Prat se situa en l'òrbita de compositors com Manuel de Falla, Robert Gerhard o Francisco Escudero, que van conrear el concert solista per a clavecí durant el segle XX i van recuperar aquest instrument per a la música contemporània. El clavecí solista manté un discurs virtuós al llarg dels tres moviments. Els títols poètics dels moviments –«Albarda», «Oratge» i «Reflex»– contrasten amb el caràcter més escolàstic dels títols de les obres, com també succeeix en el *Concert per a guitarra* i, en

menor mesura, en el *Divertimento*.

Aquesta primera mostra del projecte Girona XXI és un reflex de com Albert Llanas, Joan Carles Martínez Prat i Miquel Sunyer han superat el debat ja estèril entre tradició i modernitat. Músics i pedagogs en actiu, han sabut també trencar tòpics i acostar la música contemporània a les noves generacions d'intèrprets i estudiants, una tasca que comença a donar fruit en discos com aquest, enregistrat per joves talents del panorama musical català. Esperem que els següents volums de la col·lecció Girona XXI permetin continuar aquesta difusió, i que de mica en mica aconseguixin dissoldre la barrera que separa encara una gran part del públic de la música dita contemporània.

Marisa Ruiz

Una processó a través del temps

ROCA, Jordi.

Verges, la processó.

Arrels cap al futur.

Arola Editors.

Tarragona, 2007.

332 pàgines.

El filòleg i professor Jordi Roca i Rovira, que entre 1979 i 1994 va ser director d'aquesta venerable processó –de la qual hi ha

constància documental des de mitjan segle XVII–, autor també d'un merítissim estudi sobre *La dansa de la mort* (1986), traduït a l'anglès l'any 1997, i estudis del món del teatre, era el millor candidat possible per escriure el present llibre, amb amor, rigor i coneixement, i dur a bon port aquesta magna obra, molt ben editada, luxosament dissenyada i dedicada al món de la festa, a inventariar la tradició de la processó de Verges que es representa any rere any durant el Dijous Sant, en un seguici itinerant per la vila en el qual intervenen directament o indirectament i de forma altruista més de cinc-centes persones del poble.

El llibre, que per motius d'espai ressenyem breument, té dues parts. A la primera hi trobem un esplèndid reportatge fotogràfic signat per Tino Soriano i Rafael López-Monné que ens acosta a molts moments brillants d'aquesta escenificació, una «mort caminada», en paraules d'Espriu. A la segona, Roca traça la història de la processó, en comenta el present i n'esbossa un futur que tots esperem que sigui esperançador i brillant. La processó de Verges, com el misteri *assumpcionista* d'Elx, entre d'altres, se sustenta en la participació de centenars de persones que per un motiu o un altre tenen relació amb un espai con-

cret, en aquest cas Verges. Posats a parlar de riscos, les coses es complicarien en cas que un dia, per diversos motius, entre aquests una secularització encara més radical de la nostra societat, la processó perdés el seu suport popular i desinteressat, massa oblidats els darrers vestigis i ritus devocionals cristians. Per això Jordi Roca llança la idea que aquesta escenificació sigui patrimoni de tota la comarca empordanesa, obra plural que admet diverses lectures, que combina litúrgia, teatre, oci, turisme...

Els il·lustrats europeus que a la fi del segle XVIII passaven pel Rosselló camí de la península, en època de Setmana Santa, confessaven generalment que la devoció hispànica barroca que observaven era més externa que interna, que el caire devocional de moltes d'aquestes processons era massa emotiu, que no s'adeia amb altres preocupacions religioses més complexes i profundes que es deixaven de banda. Avui dia ens hauríem de preguntar què en resta d'aquesta religiositat popular, com ha evolucionat, quanta gent segueix aquests tipus de representacions des d'un punt de vista devot, ortodoxament cristià, meditant la intencionalitat dels misteris de la Passió, etc.

La processó és un organisme vivent, que ha sofert alts i baixos a través